

22 Αυγούστου 2014

Η ελευθερία των ανθρώπων και η ελευθερία του Θεού

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

Φωτο:Happy Suksawat Chairudee •

Sun-Moon Lake, Taiwan-Paradise in the fog @Sun-Moon Lake, Taiwan 日月潭 雲霧飄渺
α passer-by F.H. (日月潭) στο Flickr

Οι Γάλλοι το 1789 κατά τη γαλλική επανάσταση ενάντια στη μοναρχία και την φεουδαρχία, που καταπίεζε και εξαθλιώνει το λαό, διακήρυξαν ελευθερία-ισότητα-

δικαιοσύνη. Κι από τότε τα συνθήματα αυτά έχουν γίνει ο εθνικός ύμνος και η κύρια επιδίωξη αναρίθμητων επαναστατών και εθνικών και κοινωνικών εξεγέρσεων. **Ο Ντοστογιέφσκυ (1821-1881)** σ' ένα ταξίδι του που έκανε στην Ευρώπη, ερχόμενος σε επαφή με τον πολιτισμό της και τις διακηρύξεις της, έκανε κριτική στα συνθήματα αυτά, κατά πόσο μπορούν να πραγματοποιηθούν στο έδαφος και στο πνευματικό και ιδεολογικό υπόβαθρο της Ευρώπης. Ας παρακολουθήσουμε κάποιες σκέψεις του σε διασκευή.

Ελευθερία είναι να κάνεις ό,τι θέλεις, τα πάντα, μέσα στα πλαίσια του νόμου βέβαια. Δυστυχώς όμως δεν μπορούν όλοι να κάνουν τα πάντα. Αυτός που διαθέτει εκατομμύρια μπορεί. Αυτός που δεν διαθέτει δεν μπορεί να κάνει ό,τι θέλει, αλλά κάνουν οι άλλοι μ' αυτόν ό,τι θέλουν.

Μετά την ελευθερία έχουμε την **ισότητα** και μάλιστα την ισότητα μπροστά στο νόμο. Μόνο ένα σχόλιο θα κάνω εδώ· με τη μορφή που εφαρμόζεται σήμερα, ο κάθε Γάλλος μπορεί και πρέπει να τη θεωρήσει προσωπική προσβολή...

Φθάσαμε στο τελευταίο μέρος της διακήρυξης, στην **αδελφωσύνη**. Το πιο αστείο άρθρο του γαλλικού συντάγματος, και, οφείλουμε να ομολογήσουμε, η μεγαλύτερη εμμονή της Δύσης. Ο δυτικός άνθρωπος μιλάει για αδελφωσύνη και δεν αντιλαμβάνεται ότι δεν υπάρχει τρόπος να την αποκτήσει, επειδή από τη δυτική φύση, όπως αποδείχτηκε, απουσιάζει. Και αυτή που κυριαρχεί είναι η προσωπική αρχή του ατόμου και η προσπάθεια συντηρήσεως και ικανοποιήσεως του ΕΓΩ.

Για να εδραιωθεί η αδελφωσύνη πρέπει η προσωπικότητα να καταθέσει τον εαυτό της εξ ολοκλήρου στη διάθεση του κοινωνικού συνόλου και να θυσιάσει **άνευ όρων** για το κοινό καλό, ανεξαρτήτως και πέραν της διεκδικήσεως των προσωπικών δικαιωμάτων. **Για να εδραιωθεί η αδελφωσύνη πρέπει να υπάρχει η αγάπη η οποία «ου ζητεί τα εαυτής».** Αυτό όμως είναι κάτι αδιανόητο για τον ανθρωποκεντρικό πολιτισμό της Δύσεως. Στη Δύση τα μέλη της απαιτούν επιτακτικά τα ατομικά δικαιώματά τους και επιθυμούν την ατομική τους υπόσταση ως ξεχωριστές μονάδες του κοινωνικού συνόλου... Έτσι όμως δεν κατακτιέται η αδελφωσύνη.

Φυσικά η μεταμόρφωση του ατόμου είναι εφικτή, αλλά χρειάζεται πολύς χρόνος για να μπορέσουν να εισχωρήσουν και να ριζώσουν στη σάρκα και στο αίμα της ανθρωπότητας οι ιδέες της θυσίας και της αυτοπροσφοράς, που αποτελούν απαραίτητη προϋπόθεση για την πραγμάτωση της αδελφωσύνης. **Μα θα μου πείτε πρέπει να είναι κανείς απρόσωπος για να είναι ευτυχισμένος;**

Όχι ασφαλώς θα σας απαντήσω. Μάλλον το αντίθετο συμβαίνει. Όχι μόνο δεν

πρέπει να είναι απρόσωπος, αλλά, τουναντίον, επιβάλλεται να καλλιεργήσει μία ανώτερη μορφή προσωπικότητας. Διότι γνώρισμα μιας εξελιγμένης προσωπικότητας και ένδειξη της υπέρτατης δύναμης και αυτοκυριαρχίας της αποτελεί η εθελοντική, πλήρως συνειδητοποιημένη και ολοκληρωμένη αυτοθυσία προς τους άλλους. Το να θυσιάζεις τη ζωή σου πηγαίνοντας στο σταυρό και την πυρά ως εθελοντική προσφορά στο όνομα του κοινού οφέλους είναι πράξη που μπορεί να συντελεστεί μόνο μέσα από συνειδητές αποφάσεις, που είναι σε θέση να πραγματοποιήσει άτομο **που βρίσκεται σε ανώτερα επίπεδα εξέλιξης**. Άτομο, που έχει απαλλαγεί από το φόβο που επιβάλλει το ένστικτο της αυτοσυντήρησης, μπορεί να δοθεί ολοκληρωτικά στους άλλους για να γίνουν εφικτές για όλους η ισοτιμία και η ευτυχία.

Σ' αυτό το ολοκληρωτικό δόσιμο υπάρχει ένα λεπτό σημείο που αν δεν το προσέξουμε τα πάντα μπορούν να καταρρεύσουν σε μια στιγμή. Το δόσιμο αυτό πρέπει να είναι αγνό, χωρίς ίχνος ιδιοτέλειας και υπολογισμούς για προσωπικά οφέλη. Παρ' ότι προσφέρω τον εαυτό μου ολοκληρωτικά, χωρίς να κρατώ το παραμικρό για μένα, δεν προσδοκώ και δεν επιθυμώ καμμιά ανταπόδοση από την κοινωνία, επειδή με κανένα τρόπο δεν θα ήθελα να τη ζημιώσω. **Θυσιάζομαι, αλλά δεν απαιτώ καμμία θυσία. Όπως ο Χριστός.** Λοιπόν μόνο η αγάπη η οποία «ου ζητεί τα εαυτής» μπορεί να γεννήσει την αδελφωσύνη. Μόνο το «αγαπάτε αλλήλους», ακόμη και τους εχθρούς, όπως αγάπησε ο Χριστός, μπορεί να δημιουργήσει την αδελφωσύνη. **Αλλιώς πώς να φτιάξεις ραγκού από λαγό όταν σου λείπει ο λαγός;**

Ο απόστολος Παύλος αιώνες πριν τον Ντοστογιέφσκυ (Ρωμ. 6, 18-23) θα διακηρύξει ότι η ελευθερία είναι η απαλλαγή από την αμαρτία και η υποταγή στο Θεό. «Αδελφοί, ελευθερωθέντες από της αμαρτίας εδουλώθητε τη δικαιοσύνη. Ανθρώπινον λέγω διά την ασθένειαν της σαρκός υμών». Σας μιλώ έτσι, διότι την υποταγή στο Θεό την θεωρείτε δουλεία και την υποταγή στα πάθη ελευθερία, ενώ είναι το εντελώς αντίθετο. Η υποταγή στα πάθη οδηγεί στην καταστροφή και τον ανθρώπινο πολιτισμό και καταδικάζει αιώνια και ανεπανόρθωτα την ανθρώπινη φύση. Ενώ η υποταγή στον Θεό λυτρώνει και κάνει ευτυχή τον άνθρωπο και στην φθαρτή ζωή του και στην αιώνια.

Δυστυχώς όμως η πνευματική ελευθερία, που επαγγέλλεται ο Χριστός και οι απόστολοί του αποτελεί διαχρονικό σκάνδαλο, όχι μόνο στην προ Χριστού εποχή, αλλά και στη χριστιανική εποχή. Επειδή ο αγώνας κατά των παθών είναι ο

δυσκολώτερος, εμείς επιχειρούμε αγώνες για τις κοσμικές μορφές ελευθερίας. Οι ελευθερίες εθνική, κοινωνικοπολιτική και οικονομική έχουν ασφαλώς την αξία τους, είναι όμως σαφώς υποδεέστερες από την πνευματική, την απαλλαγή δηλαδή από τα πάθη, την κατάσταση που βιώνουν οι άγιοι.

Ο Ντοστογιέφσκυ σε άλλο έργο του προβάλλει στο πρόσωπο του «μεγάλου ιεροεξεταστή» τον κατ' εξοχήν αρνητή της πνευματικής ελευθερίας. Αυτόν που ασκεί δριμεία κριτική στον Χριστό, επειδή αρνήθηκε την πρόταση του λαού να τον στέψει βασιλέα, μετά τον χορτασμό του. **Η ικανοποίηση των ενστίκτων, ας το προσέξουμε, υπήρξε το διαχρονικά ισχυρό όπλο των εξουσιαστών.** Άρτον και θεάματα προσέφεραν στον λαό οι πανίσχυροι Ρωμαίοι ηγεμόνες. Απαιτούσαν όμως να αναγνωρίζει ο λαός την προσφορά τους αυτή και να αποδέχεται αβοήγως το δικαίωμα τους της ζωής και του θανάτου επί των πολιτών αλλά και το άλλο, το πλέον σημαντικό, τη θεοποίησή τους! Σ' αυτό θα ποντάρει και ο Αντίχριστος, όταν έλθει. Όσοι θέλουμε να μείνουμε μακριά από την εξουσία του Αντιχρίστου, την δουλεία των παθών να φοβόμαστε και εναντίον της συνεχώς να αγωνιζόμαστε. Αν αυτήν την πετύχουμε, τότε οι άλλες πιέσεις και δουλείες σε τίποτα δεν θα μπορέσουν να μας κάμψουν.

ΜΕΛΕΤΙΟΣ ΑΠ. ΒΑΔΡΑΧΑΝΗΣ

ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ

Πηγή: pmeletios.com